

Mot norrømt!

VÅRT OVERALT: Orkanen Sandy førte til at over en million mennesker mistet strømmen i New Yorks forsteder i slutten av oktober i fjor. Foto: AP

Av HARALD VIKØYR

BERGEN (VG) Tropiske orkaner kan i fremtiden få nye baner som kan føre de ødeleggende kjempestormene mot Vest- og Nord-Europa.

De kraftigste uværene vi har i Norge kommer gjerne midtvinters, med den ødeleggende orkanen Dagmar som den siste.

Men nå kan klimaendringene gi oss en ny orkansesong – tidlig på høsten!

Vi hører mest om tropiske orkaner når de setter kursen mot Florida, Mexico-gulften og en sjelden gang når land på USAs østkyst. Og vi husker orkan-navn som Katrina som traff New Orleans i 2005, eller superstormen Sandy som traff New York med ødeleggende kraft i oktober i fjor.

I Norge og Nord-Europa merker vi gjerne bare restene av dem – oftest som ekstreme nedbørsdøgn på norskekysten.

Men dette kan det bli en endring på: I løpet av dette århundret kan farlige, voldsomme eks-tropiske orkaner som Sandy nå Biscaya, England og Norge.

Stormer østover

Nye og avanserte beregninger viser at det særlig er i månedene da havet er varmest – i august, september og oktober – at gigantstormene kan nå så langt nord.

– Det er den globale oppvarmingen som er årsaken, sier Reindert J. Haarsma ved Det kongelige meteorologiske institutt i Nederland.

Ved hjelp av en ny og såkalt finmasket klimamodell har Haarsma og hans medforskere ved Det europeiske værsenteret i England studert

Kjempeorkaner kan ramme Nord-Europa

hva som skjer med de tropiske orkanene i en varmere verden. Resultatet er publisert i velrenommerede Geophysical Research Letters.

Ett av funnene er at selve dannelsen av de tropiske orkanene i Atlanterhavet trolig vil flytte seg 1100–1200 kilometer østover.

Årsaken er at større områder av havet vil bli varmt nok til å danne slike voldsomme lavtrykk. Dermed kan uværssystemene vandre lengre over varmt hav før de dreier nordover og mot nordøst, mot Europa.

Dette øker risikoen for at disse stormene fortsatt har orkans styrke når de treffer Vest-Europa.

Forskernes modell viser en sterk økning i stormer med orkans styrke som vil treffe Vest-Europa mot slutten av dette århundret.

– Dette er nytt og overraskende, og slike analyser har hittil vært vanskelig å gjøre fordi det krever stor datakraft, sier lavtrykksekspert Asgeir Sorteberg ved Bjerknessenteret i Bergen.

– Husk også at nær 40 prosent av alle tropiske orkaner i Atlanterhavet allerede dreier mot nord og tar sikte på nettopp Biscaya og Nordsjø-

en og England, men de dør som regel før de kommer så langt. Med et varmere hav og mer østlig orkanbane, vil vi kunne oppleve en slik voldsom endring, sier Sorteberg.

Verst for Biscaya

I områdene Norge, Nordsjøen i Biscaya-bukten regner vi i dag med et gjennomsnitt på to orkaner årlig i månedene august, september og oktober. Om noen tiår vil vi ifølge denne studien ha et snitt på 13 slike voldsomme stormer årlig.

For Biscaya kan risikoen for slike voldsomme hendelser bli 25-doblet, med omfattende konsekvenser for sikkerheten på kysten, heter det i studien.

– De fleste av stormene vil ikke være tropiske orkaner når de tar land i Vest-Europa, men har forvandlet seg til eks-tropiske stormer. Men vi så i tilfellet med orkanen Sandy som traff New York i fjor, at slike stormer kan være ekstremt farlige, sier Haarsma.

TORDENTALE: Leif Juster i teaterstykket «Mot normalt» i 1960. Foto: NTB

INFO DØDELIG UVÆR I NORD

■ Bare ved ett tilfelle siden orkanregistreringen begynte i 1851 har en ekte tropisk orkan nådd Europa. Det skjedde 16. september 1961, da orkanen Debbie traff nordvestlige Irland. 11 mennesker omkom, og det ble målt vindstyrker på over 170 km/t.

■ En av de eks-tropiske orkanene som gjorde stor skade i Norge, var ekstremværet Kristin 14. september 2005. Enorme nedbørsmengder, og førte til jordskredet på Hatlestad Terrasse i Bergen hvor tre omkom.

 NORSK TIPPING

**TIL GLEDE FOR DE FLESTE.
TIL STEDE FOR DE SOM
TRENGER DET.**

Norsk Tipping skal tilby spill som er til glede for enkeltspilleren og for samfunnet. Ikke spill som blir en belastning. Dette er vårt viktigste ansvar. Derfor utvikler vi stadig nye spill som engasjerer, og som er innenfor ansvarlige rammer. Vi har også utviklet verktøy som gjør det lettere for spillere å ta kontroll over eget spill. Du kan lese om vårt arbeid med ansvarlig spillvirksomhet i vår årsrapport på 2012.norsk-tipping.no

**DET ER ALLTID
NOEN SOM VINNER**

2012.norsk-tipping.no